IJSSER

International Journal of Social Sciences and Education Research
Online, http://dergipark.gov.tr/ijsser
Volume: 2(4), 2016

ISSN: 2149-5939

Kurumsal iktisat ve yoksulluk

Institutional economics and poverty

Zehra Doğan Çalışkan[1]

Received Date: 07/ 09/ 2016 Accepted Date: 07 / 11 / 2016

Öz

Yoksulluk tüm toplumları yakından ilgilendiren; sosyal, ekonomik, siyasi sebep ve sonuçları olan bir sorundur. Yoksulluk sorunu karmaşık doğası nedeniyle, çok yönlü bir araştırmayı ve çözüm önerisi geliştirilmeyi gerektirmektedir. Önceki çalışmalarda, bir toplumun kurumları ve yoksulluk arasında nasıl bir ilişki olabileceği sorusu, büyüme ve kalkınma kavramları üzerinden cevaplanmıştır. Buna göre kurumları etkin çalışan toplumlarda, büyüme ve kalkınma süreçleri başlamakta, gelir dağılımı ve yoksulluk problemleri bu yol ile çözülmektedir. Diğer bir ifade ile kurumlar ve yoksulluk arasında dolaylı bir ilişki kurulmaktadır. Bu bakımdan araştırmanın amacı kurumlar ile yoksulluk arasında güçlü bir ilişkinin olduğunu ekonometrik olarak ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda 2000-2010 yıllarında seçili ülkeler için kurumsal göstergeler ile yoksulluk göstergeleri arasında ilişki kurulmuştur. Ekonometrik olarak panel veri analizinin seçildiği bu çalışmada kurumlar ile yoksulluk ilişkisi açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmada kullanılan kurumsal göstergeler ile yoksulluk arasında güçlü bir ilişki olduğu bulgulanmış, kurumsal yapının yoksulluğu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: *Kurumsal İktisat, Kurumlar, Yoksulluk, Panel Veri Analizi.*

Jel Kodları: *B22, B23, B25, I32*

Abstract

The poverty is an issue involving all societies and; having social, economic, political causes and effects. Due to the complex nature of poverty it's requires a multi-face solution to research and study. In previous studies, the question of how the relationship might be between a society's institutions and poverty, were answered on the growth and development concepts. Accordingly, institutions which is working effectively, growth and development process begins, income distribution and poverty problems are solved in this way. In other words, that is established an indirect relationship between institutions and poverty. The purpose of the study is to demonstrate the presence of a strong econometrical relationship between institutions and the poverty. In line with in the 2000-2010 it was established relationship between poverty indicators and institutional indicators for selected countries. By using panel data analysis, try to explain relationship between institutions and poverty. By the end of the study was reached institutional structure effects poverty and poverty rate.

Keywords: *Instıtutional Economics, Institutions, Poverty, Panel Data Analysis.*

Jel Code: *B22, B23, B25, I32*

1. Giriş

Kurumların ve kurumsal yapının ekonomide etkili olduğunu / olabileceğini öngören iktisadi ekol olarak bilinen Kurumsal İktisat Okulu, 19. yüzyılın ikinci yarısından sonra Alman Tarihçi

[1] Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Gerede Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, zehradogan@ibu.edu.tr

Copyright © 2015 by IJSSER

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Kurumsal iktisat ve yoksulluk. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

Ekol ve evrimci, deneyci, faydacı felsefi arka planı ile ekonomik olayları farklı bir bakış ile yorumlamıştır. Eski ve Yeni Kurumsal İktisat olmak üzere ikiye ayrılan bu akımın özünde, iktisat teorisinin genel geçer teorilere dayandırılamayacağı düşüncesi yer almaktadır. Bu bakış açısından, iktisadın diğer bilimler ile ilişkisi kurulmalı, toplumlar karşılıklı analiz edilmeli ve değişim süreçleri her toplum için farklı ele alınmalıdır. Her toplum farklı gelişim ve değişim süreçleri ile faklı kültür birikimi yaptığına göre, toplumların ekonomik sorunlarına da farklı politika önlemleri ile çözüm bulmak gereklidir. Bu bağlamda gelir dağılımı adaletsizlikleri ve yoksulluk problemlerini çözmek için topluma uyabilecek politika önermeleri getirilmelidir.

Eski Kurumsal İktisat ekolü en fazla eleştiriyi bir ekonomi teorisi ortaya koyamamak noktasında almıştır. Bu eleştiriler ‘’kurum’’ gibi net bir tanımı olmayan bir kavramın açıklanmasının güçlüğünden kaynaklanmaktadır. Bu zorluk, Yeni Kurumsal İktisadın teorik arka plan oluşturmaya yönelik çabaları ile giderilmeye çalışılmıştır. Yeni kurumsal iktisada göre, alışkanlık, düşünce ve gelenekler bireyin davranışlarını bu davranışlar ise kurumsal yapıyı şekillendirmektedir (Hodgson 1995: 327). Yeni Kurumsal İktisat, kurumların ortaya çıkma sürecini birey temelli ele almaktadır.

Yeni Kurumsal İktisat özünde, kurumların ekonomideki rolünün yadsınmaması gerektiğini ifade etmektedir. Bu rol ise disiplinler arası bir incelemeyi gerektirdiğinden, Yeni Kurumsal İktisat orijininde birçok yeni görüş ve alan tanımlanmıştır. Yeni kurumsal iktisadı özgünleştiren savlardan en önemlisi ise, Neo Klasik iktisattaki tam bilgi, sıfır işlem maliyeti, tam rasyonalite, iki taraflı tam bilgi gibi varsayımların esnekleştirilerek, ekonomide işlem maliyetleri, sınırlı rasyonalite, mülkiyet hakları, eksik sözleşmeler ve fırsatçılık gibi kavramların kullanılmasıdır. Bu ekonomik değişimlerin tümü ise sosyal ve ekonomik kurumlar aracılığıyla yapılmaktadır (Doğan ve Kurt, 2016:116).

2. Literatür

Etkin çalışan kurumların, ülkelerin ekonomik büyümesi üzerinde olumlu etkiye sahip olacağı birçok araştırmacı tarafından incelenmiştir (North: 1992, Lal: 1998, Acemoğlu ve Johnson ve Robinson: 2004, Glaeser vd: 2004, Chang: 2005, Yanıkkaya ve Karakayalı: 2006, Avellaneda: 2006, Milo: 2007, Boyer: 2008, Acemoğlu ve Robinson: 2010, Burchi veTridico: 2010, Chang: 2011, García-Quero ve Castellano: 2011). Etkin işleyen kurumların, yoksulluk üzerindeki etkisi ise dolaylı şekilde bu çalışmalarda değinilmiştir.

Kurumsal yapının yoksulluğu açıklayıp açıklamadığı konusunda araştırmacılar, ülkelerin büyüme ve kalkınma problemleri üzerinden bir yanıt aramayı tercih etmişlerdir. Gleaser (2004) birçok araştırmacının da yer aldığı çalışmasında yoksulluğu azaltmak için doğru politikalar izlenmesinin ancak uygun kurumlar varken mümkün olabileceğini savunmaktadır. Kurumların nasıl çalıştığı ve nasıl daha etkin çalışacağı konusu ise her toplum için farklılık arz edeceğinden, yoksulluğu azaltacak uygulamalar her toplumun kurumsal yapısına göre şekillenmelidir (Gleaser vd. 2004: 6-9).

Chang (2005) "Kurumlar ve Ekonomik Kalkınma Arasındaki İlişkiyi Anlamak" isimli çalışmasında, 21.yüzyılın başında ülkelerin en önemli görevinin, kurumsal yapı ile ekonomik kalkınma arasındaki ilişkiyi anlamak ve bunların süjelerini harekete geçirmek olduğunu vurgulamaktadır. Bu ilişkinin oldukça karmaşık olduğunu ifade eden Chang (2005), temel birtakım tanımlamalar ile kurumlar ve ekonomi arasındaki pozitif yönlü ilişkiyi açıklamaktadır (Chang, 2005: 5-7).

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Institutional economics and poverty. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

Boyer (2008) ise, kurumlar ve yoksulluğa karşı alınan politika uygulamalarının eş zamanlı olarak ülkenin büyüme kapasitesi üzerinde olumlu etkiler yapacağını vurgulamaktadır. Bu savının kapitalist ekonomilerde gerçekleşmesi için, piyasa, hukuk, yenilik ve siyaset gibi alanlarda uygun kurumsal yapının var olması gerektiğinin altını çizmektedir. Diğer bir deyişle Boyer (2008) kurumsal tamamlayıcılık hipotezi (The Institutional Complementarity Hypothesis) dediği kavramın içerisine kapitalist ekonominin devamlılığını sağlayacak uygun kurumsal yapıyı eklemektedir. Örneğin iyi makroekonomik temele sahip ülkelerde uygulanacak yoksulluğu azaltma politikaları beklendiği üzere daha etkili olacaktır. Ancak aynı yoksulluğu azaltma politikaları, iyi makroekonomik temele sahip olmayan bir ülkede daha az etkili olacak ya da hiç etkili olmayacaktır (Boyer, 2008: 2-3).

Pür Neo Klasik politika uygulamalarının yoksulluk problemini çözmede başarısız olacağını savunan Boyer (2008), kurumsal yapı farklılığı nedeniyle her bir ülke için farklı yoksulluk stratejileri izlenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Boyer iddiasının açıklayıcıları olarak, sermayenin gelişimi, girişimci varlığı, etkin fiyat sistemi, ekonominin açık olması, beşeri sermayenin varlığı, kurumların etkin ve şeffaf oluşu, devletin etkin çalışması, demokrasinin varlığı, hak ve özgürlüklerin korunması, yolsuzluğun önlenmesi ve çevre olarak belirlemiştir. Açıklayıcı maddelerin iyi işlemesi halinde sürdürülebilir büyüme, yoksulluğun azalması, insani kalkınma ve yüksek yaşam standartlarının sağlanması, özgürlüklerin korunması ve çevresel sürdürülebilirlik amaçları gerçekleştirilebilir (Boyer, 2008: 4).

Bazı ülkeler zenginken, bazıları neden değil sorusuna cevap arayan Acemoğlu ve Robinson (2010) bunun soru olarak basit, ancak cevap olarak karmaşık bir karşılığının olduğunu savunmaktadır. Buna göre, bazı ülkelerin sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel kurumları eş güdüm içerisinde hareket ettiği için, bu ülkelerde büyüme ve kalkınma sorunları ortadan kalkmakta, yoksulluk, gelir dağılımı adaletsizliği gibi sorunlar daha az görülmektedir. Bunun yanında bir ülkede işler durumda olan, kurumsal yapı ve reformlar, bir başka ülkede uygulanmaya ya da oluşturulmaya çalışıldığında genellikle aynı etkiler elde edilememektedir. Bunun nedeni siyasi, sosyal ve kültürel yapının ve birikimin benzersiz olduğu, tek bir uygulamanın tüm ülkelere uyum sağlamayacağı (one size can't fit all) yönündedir (Acemoğlu ve Robinson, 2010: 2).

Eski ve Yeni Kurumsal İktisadın ortaya koyduğu, kurumların insan davranışlarını ve aynı zamanda insan davranışlarının kurumları etkilediği (Burchi veTridico, 2010: 1) bir toplumda yoksulluğun kurumsal yapıdan ayrı düşünülmesi neredeyse olanaksızdır. Bir ülkede firma ve piyasa yapısı, mülkiyet yapısı, sosyal ve demokratik haklar, politik istikrar gibi kurumsal göstergelerin iyileşmesi demek yoksulluk gibi sosyal problemlerin en aza indirilmesi demektir. Kurumların ekonomik boyutu işlem maliyetlerini en aza indirmek, mülkiyet haklarını korumak suretiyle daha büyük yatırım ve büyüme rakamlarının elde edilmesine neden olur (World Bank, 2013: 3).

Chang (2011), kurumlar ve ekonomik kalkınma ilişkisinin oldukça ortodoks bir anlayışla ele alındığını vurgulamış ve kurumsal yapının varlığını kabul etmenin bile bir heteredoks yöntem olduğunun altını çizmiştir. Her ülke için farklılık arz eden kurumsal yapının, tek bir büyüme ve kalkınma teorisinin her ülkeye uyacağını söyleyen ortodoks bir yaklaşımla ele alınamayacağını ifade etmiştir (Chang, 2011: 2-3).

Kurumsal yapının işlerlik kazanması tüm toplumlar için hayati önemdedir. Kurumsal yapı etkin işlediği takdirde toplumun yoksulluk, gelir dağılımı adaletsizliği gibi sorunlarının ortadan kalkacağı kanaati yaygındır. Kurumsal yapı ve büyüme-kalkınma sorunları arasındaki ilişkiler

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

göreli olarak yeni bir mesele olmasına karşın yankıları daha büyük, derinden ve etkileyicidir (Sasaoka, 2005: 33).

Ülkemizde de kurumsal altyapı ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar bulunmaktadır. Yapılan bu araştırmalardaki bulgular farklı değişkenlerle incelenmiş, kurumsal altyapı ile büyüme arasında pozitif bir ilişkinin olduğu ortaya konmuştur (Karakayalı ve Yanıkkaya: 2006, Gökalp ve Baldemir: 2006, Beşkaya ve Manan: 2009, Yıldırım: 2010, Artan ve Hayaloğlu: 2012/2014, Biber: 2010, Aytun ve Akın: 2014). Yapılan çalışmalarda genel olarak gözlemlenen, kurumların ekonomik büyüme üzerinde pozitif ve önemli bir etkiye sahip olduğu yönündedir. Bunun yanında özellikli bir alan olarak Türkiye ekonomisinin kurumsal durumu, kurumların etkinliği gibi hususlar araştırılmıştır.

Kurumsal yapı, insan etkileşimlerinin ortak sonucu (Aktan: 2006), oyunun kurallarının belirleyicisi (North: 1990) ve gelecekte alınacak ekonomik, sosyal ve siyasal politikaların gerçekleşeceği alan (Hodgson: 2000) olması nedeniyle, yoksulluk sorununu açıklamakta etkili olduğu su götürmez bir gerçektir.

Kurumsal kapasite ve büyüme arasındaki ilişki tespit edilirken birçok değişken kullanılmakla birlikte genel olarak şu değişkenler üzerinde durulmuştur: Hukukun üstünlüğü, demokrasinin varlığı, eğitim seviyesi, sağlık hizmeti ve harcamaları, yolsuzluklara ait değişkenler, politik istikrar ve siyasete güven değişkenleri, piyasa mekanizması değişkenleri şeklindedir.

Kurumsal kapasite ve büyüme arasındaki ilişkiyi gözlemleyen çalışmalar, kurumsal yapı ile yoksulluk arasında bir ilişki olup olmayacağına yönelik bir soruyu açıklamakta öncü olmuşlardır. Bu bakımdan bu çalışmada kurumsal yapı ile yoksulluk arasındaki ilişki açıklanacak, kurumların göreceli yoksulluğu etkileyip etkilemediği ekonometrik yöntemle tahmin edilecektir.

3.Veri seti

Araştırmada yoksulluğu açıklamakta kurumsal yapının etkili olup olmadığı, ne şiddette etkili olduğu gibi sorulara cevap aranacaktır. Her ülkenin yoksulluk ölçütü kendisine özgü olduğu için daha evrensel bir tanımlama olması açısından bağımlı değişken olarak Gini Katsayısı (gini) seçilmiştir. Gini katsayısı gelir dağılımının iyileşip iyileşmediğini diğer bir deyişle yoksullar lehine bir düzelmenin olup olmayacağını göstermesi bakımından tercih edilmiştir.

Yoksulluk ile kurumsal yapının bağını kurmak için, kurumsal yapıyı tanımlamakta kullanılan değişkenlerden birincisi politik kurum endeksidir (pol). İkinci açıklayıcı değişkenimiz, ekonomik kurum endeksidir (eko). Üçüncü açıklayıcı değişkenimiz, yasal kurum endeksidir (yasal). Bu endeksler Fraser Institute ve Dünya Bankası kuruluşlarının oluşturduğu politik, ekonomik ve yasal kurum endeksinden elde edilmiştir (Kuncic, 2013: 8, endekslerin hangi ögeleri içerdiği EK-1'de belirtilmiştir). Dördüncü açıklayıcı değişkenimiz ise kişi başına düşen gayri safi milli gelir (gdp) şeklindedir. Gayri safi milli hasıla değişkenine Dünya Bankası veri bankasından ulaşılmış ve dolar bazında yıllık ölçüm esas alınmıştır. Beşinci açıklayıcı değişkenimiz ise nüfusun büyüklüğüdür (pop). Ülkelerin nüfus büyüklüğü Dünya Bankası veri bankasından elde edilmiştir. Altıncı açıklayıcı değişkenimiz ise İnsani Gelişme Raporlarından elde edilen eğitim endeksidir (edu).

Bu veri seti ile seçili 55 ülke için 2000-2010 yılları arasında analiz gerçekleştirilmiştir. Analizde tüm dünya ülkeleri kullanılmak istenmiş ancak veri yetersizliğinden ötürü 55 ülke seçilmiştir. Analize dahil olan ülkeler EK-2'de sunulmuştur.

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Institutional economics and poverty. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

4.Yöntem

Araştırmada diğer tekniklere karşın birçok avantaja sahip olan panel data analizi yöntemi tercih edilmiştir. Bu analizin en önemli üstünlüğü, zaman serileri ile yatay kesit serilerini bir araya getirerek hem zaman hem de kesit boyutuna sahip bir veri setinin oluşturulmasına dayanmasıdır. Dolayısıyla panel data modellerinde yatay kesit ve zaman serisi verilerinin her ikisinin de kullanılmasından dolayı gözlem sayısı oldukça artmaktadır. Gözlem sayısının yüksek olması serbestlik derecesini yükseltmekte ve açıklayıcı değişkenler arasında yüksek derecede doğrusal ilişki bulunma olasılığını azaltmaktadır.

Çalışmada tanımlanan regresyon, Havuzlanmış En Küçük Kareler (Pooled Least Squares) yöntemi ile tahmin edilmiş ve ilgili tahminlerle testler E-views 8 ve Gauss 6.0 paket programları aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Regresyon analizine geçmeden önce eğim katsayılarının her bir ülke için homojen mi yoksa heterojen mi olduğunun test edilmesine imkân veren homojenlik testi ile yatay kesitler arasında bağımlılığın olup olmadığının test edildiği yatay kesit bağımlılığı testlerine yer verilmiştir. Bu iki testten ortaya çıkacak sonuçlara göre, serilerin birim kök taşıyıp taşımadıklarının test edileceği birim kök sınamalarının kuşak derecesine karar verilecektir.

Homojenlik testi, Pesaran ve Yamagata (2008)'nın delta testleri aracılığıyla araştırılmıştır. Eğim homojenitesinin yokluk hipotezi altında $\sqrt{N}/T \to \infty$ sürece hata terimleri normal dağılım sergilemekte dolayısıyla Pesaran ve Yamagata'nındelta_tilde istatistiği standart normal dağılım göstermektedir. Küçük örneklem için ise Pesaran ve Yamagata (2008) düzeltilmiş delta_tilde istatistiğini önermiştir. Bu istatistikte normal dağılım özelliklerine sahiptir. Dolayısıyla test istatistiklerinin olasılık değerlerinin 0,05 anlamlılık düzeyinden büyük olması durumunda eğim katsayılarının homojen olduğunu savunan sıfır hipotezi reddedilemeyecektir.

İkinci olarak kesitler arasında bağımlılığın olup olmadığı araştırılmıştır. Buradan çıkan sonuca göre uygulanacak birim kök sınamalarının kuşak derecesi belirlenecektir. Yatay kesit bağımlılığının sınanması konusunda Pesaran (2004)'ün CD_{LM} test istatistiğinden yararlanılmıştır. Ülke sayısının zaman boyutundan büyük olması durumunda tercih edilecek istatistik olan CD_{LM} test istatistiği aşağıdaki regresyondan hareketle hesaplanmaktadır:

$$y_{it} = \alpha_i + \beta_i'.x_{it} + \mu_{it} \quad \text{i=1,2,…,N; t=1,2,…,T}$$

Yatay kesit bağımlılığı testinin sıfır ve alternatif hipotezleri aşağıdaki gibidir:

$$H_0 : Cov(\mu_{it,}\mu_{jt}) = 0 \text{ bütün t ler için } i \neq j$$

$$H_1 : Cov(\mu_{it,}\mu_{jt}) \neq 0 \; i \neq j$$

Burada $\hat{\rho}_{ij}$ yukarıdaki regresyonun bireysel olarak En Küçük Kareler (EKK) yöntemi ile tahmin edilmesi sonucu elde edilen korelasyon katsayılarını göstermektedir. Standart normal dağılıma sahip olan Pesaran (2004)'ün CD_{LM} test istatistiği aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır:

$$CD_{LM} = \sqrt{\frac{1}{N.(N-1)}}\left[\sum_{i=1}^{N-1}\sum_{j=i+1}^{N}(T.\hat{\rho}_{ij}^2 - 1)\right] \sim N(0,1)$$

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Kurumsal iktisat ve yoksulluk. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

CD_{LM} test istatistiğinin olasılık değerinin 0,05 anlamlılık düzeyinden büyük olması durumunda yatay kesit bağımlılığının olmadığını savunan sıfır hipotezi reddedilememektedir.

Literatürde sıklıkla kullanılan birinci kuşak panel birim kök sınamaları Im, Pesaran ve Shin (1997), Maddala ve Wu (1997), Levin ve diğerleri (2002), Hadri (2000) ve Choi (2001) sınamalarıdır. Bu sınamaların ortak özelliği yatay kesit bağımlılığını dikkate almamalarıdır. Kısaca birinci kuşak panel birim kök sınamaları olarak gruplandırılan testlerden ilki, *Levin ve diğerleri (2002)*'nin homojen panel birim kök testidir (Kısaca LLC testi). Levin ve Lin (1992,1993), Levin ve diğerleri (2002) bağımlı değişken Y'nin birinci gecikme katsayısının (β_i) bütün yatay kesit birimleri için aynı olduğu varsayımını yapmaktadır. Bu anlamda bu tür panel sınamalarına homojen panel birim kök sınamaları da denilmektedir (Güloğlu ve İspir 2008). Levin ve Lin (1992,1993), Levin ve diğerleri (2002) sınamalarında sıfır ve alternatif önsavları ve N yatay kesit biriminin T dönem için Genişletilmiş Dickey-Fuller (ADF) regresyonu şu şekildedir:

$$\Delta Y_{it} = \alpha_i + \beta.Y_{i,t-1} + \delta_i\tau + \sum_{j=1}^{p_j}\phi_j.\Delta Y_{i,t-j} + u_{it} \qquad \text{i =1,2,…,N t = 1,2,…,T}$$

Yukarıda belirtilen denklemde τ trendi, yani eğilimi, α_i bireysel etkileri göstermektedir ve u_{it} hata teriminin otokorelasyon problemi içermediği varsayılmaktadır. Ayrıca Levin ve Lin (1992,1993), Levin ve diğerleri (2002), N ve T'nin sonsuza gittiğini fakat T'nin daha hızlı oranda arttığını dolayısıyla N/T'nin sıfıra yaklaştığını varsayarak denklemi, Havuzlanmış En Küçük Kareler (POLS) ile tahmin etmektedirler.

$H_o : \beta_i = \beta = 0$ (i=1,2,…,N)

$H_A : \beta_i = \beta \prec 0$ (i=1,2,…,N)

H_0 hipotezi, ilgili serinin birim kök taşıdığını ifade ederken, Alternatif önsav ise serinin durağan olduğunu belirtmektedir.

İkinci test, *Im-Pesaran-Shin (1997,2003)*'in testidir (Kısaca IPS). IPS, LLC'den farklı olarak heterojen panel birim kök sınamasıdır. Sıfır ve alternatif hipotezleri şu şekildedir:

$H_0 : \beta_i = 0$ Bütün yatay kesitler için

$H_A : \beta_i \prec 0$ En az bir yatay kesit için

H_0 hipotezi kabul edilirse, tüm yatay kesitler için durağanlık reddedilirken, alternatif hipotezin kabul edilmesi sonucunda ise en az bir yatay kesit için durağanlık kabul edilmiş olur. Dolayısıyla LLC'deki gibi H_0'ın reddedilmesi sonucunda tüm serilerin durağan ve aynı hızla ortalamaya döndüklerinin kabul edilmesi yerine, burada ilgili serilerin durağan ve farklı hızlarda ortalamaya döndükleri kabul edilmiş olur. IPS sınama istatistiğinin hesaplanması için, her bir yatay kesit için birinci sıra kendisiyle bağlaşımlı katsayıların t istatistiklerinin ortalamaları alınarak $\bar{z}$ istatistiği hesaplanır. Hesaplamalar şu şekildedir:

$$\bar{z} = \frac{\sqrt{N}(\bar{t} - N^{-1}\sum_{i=1}^{N} E(t_{\beta i}))}{\sqrt{N^{-1}.\sum_{i=1}^{N} Var(t_{\beta i})}} \sim N(0,1)$$

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Institutional economics and poverty. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

Burada $\bar{t} = \sum_{i=1}^{N} t_i / N$ dir. Ayrıca E(t_{β_i}) ve Var(t_{β_i}) Monte-Karlosimülasyon tekniği ile hesaplanmaktadır.

Fisher tipi test olarak da bilinen Maddala ve Wu (1997) sınaması da IPS testi gibi heterojen panel birim kök sınamasıdır. Ancak Fisher testinin IPS testi gibi dengeli panele ihtiyaç duymaması bir avantaj sağlamaktadır. Sıfır ve alternatif hipotezler IPS'de olduğu gibidir. Fark olarak bu testte β_i' lerin t istatistikleri yerine olasılık değerleri (ρ_i) kullanılmaktadır.Erlat ve Özdemir (2005), Choi (2001) ve Maddala ve Wu (1997) sınamalarının aynı istatistiksel çerçeveye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Her iki sınamada da sıfır ve alternatif önsavlar, IPS sınamasındakilerle aynıdır. Choi (2001), N'ninde sonsuza yaklaştığı durum için (P_λ) istatistiğinin şu şekilde standard normal dağılım gösterdiğini ispatlamıştır (Arıca 2014):

$$\rho_\lambda = -N^{-1/2} \sum_{i=1}^{N} \ln(\rho_i + 1) \sim N(0,1)$$

Choi (2001), ayrıca N'nin sonlu olduğu durum için de bir Z istatistiği hesaplamıştır. Bu istatistik, T ve $N \to \infty$ için standart normal dağılmaktadır. Z istatistiği aşağıdaki gibidir:

$$Z = N^{-1/2} \sum_{i=1}^{N} \phi^{-1} (\rho_i) \sim N(0,1)$$

Yukarıda metodolojisi verilen birinci kuşak panel birim kök sınamaları daha önce de belirtildiği üzere paneli oluşturan yatay kesitlerin birbirinden bağımsız olduğuna dayanmaktadır. Ancak yatay kesit birimlerinin aynı tür şoktan etkilendiği durum için, yatay kesit bağımsızlığını öne sürmek gerçekçi bir yaklaşım olmayacağından dolayı yatay kesit bağımlılığını varsayan panel birim kök sınamaları ortaya konmuştur (Güloğlu ve İspir, 2008).

Yatay kesit bağımlılığını dikkate alan ve çalışmanın analiz kısmında kullanılacak olan panel birim kök testi, Pesaran (2006) tarafından geliştirilen CADF testi olarak bilinen Yatay Kesit Açısından Genişletilmiş Dickey Fuller testidir. Pesaran yaptığı Monte Carlo simülasyonlarında CADF'in, hem N>T hem de T>N iken geçerli bir test olduğunu ispat etmiştir. Bu testte hata terimlerinin, tüm seriler için ortak ve her seriye özgü olmak üzere iki kısımdan meydana geldiği varsayılmıştır (Pesaran, 2006).

$u_{it} = \lambda_i . \xi_\tau + \varepsilon_{it}$ Buradaki ξ_τ , gözlenemeyen ortak öge olup, durağan olduğu varsayılmaktadır. Dolayısıyla yatay kesit bağımlılığı da bu ögenin var olmasından kaynaklanmaktadır Pesaran (2006) λ_i'nin ortalamasının sıfırdan farklı olduğu durumda ve N→∞, ortak öğenin $\bar{Y}_t$ ve $\bar{Y}_t$ 'nin gecikmeli değerleriyle yaklaştırılabileceğini göstermiştir. Her biryatay kesit için u_{it}'deki potansiyel otokorelasyonu dikkate almak için ortak öğe Y_t ve ΔY_t'ningecikmeli değerleriyle yaklaştırılmaktadır. Bu durumda CADF süreci aşağıda sunulan denklemin EKK yöntemi ile tahminine indirgenmektedir (Güloğlu ve İspir, 2008):

$$\Delta Y_{it} = \alpha_i + \beta_i Y_{i,t-1} + \sum_{j=1}^{p_i} \delta_{ij} \Delta Y_{i,t-j} + d_i \tau + c_i \bar{Y}_{t-1} + \sum_{j=0}^{p_i} \varphi_{ij} \Delta \bar{Y}_{i,t-j} + \varepsilon_{it}$$ Burada her bir β_i 'ye ait t istatistik değerleri hesaplanır. Karşılaştırılacak kritik değerlere Pesaran (2006)'ın tablosundan ulaşılmaktadır. Önsavlar,

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Kurumsal iktisat ve yoksulluk. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

H_0: β_i=0: Seri durağan değildir. H_A: β_i<0: Seri durağandır.

Pesaran, her bir serinin aritmetik ortalamasını alarak Yatay Kesit Açısından Genişletilmiş IPS test istatistiğini (CIPS)aşağıda belirtildiği gibi elde etmektedir (Arıca 2010).

$$CIPS = \frac{\sum_{i=1}^{N} CADF_i}{N}$$

CIPS istatistiği standard normal dağılım göstermemektedir. Bu yüzden, Pesaran (2006) tarafından simülasyon yoluyla elde edilmiş ve tablolaştırılmıştır.

Eğim katsayılarının tahmini öncesinde eğim katsayılarının her bir ülke için homojen mi yoksa heterojen mi olduğu, Pesaran ve Yamagata (2008)'nın delta testleri aracılığıyla araştırılmıştır. Tahmin edilecek model için hesaplanan delta istatistikleri Tablo 1'de gösterildiği gibidir. Tablo 1'e göre delta ve düzeltilmiş delta test istatistiklerinin olasılık değerlerinin 0.05 anlamlılık düzeyinden büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla eğim katsayılarının homojen olduğunu savunan sıfır hipotezi güçlü bir şekilde reddedilememektedir. Bu yüzden birim kök sınamalarında homojenlik varsayımı yapan birim kök sınamaları dikkate alınacaktır.

Tablo1. Pesaran ve Yamagata (2008)'in Homojenlik Testi

Değişken	Model	
	Test istatistiği	**Olasılık değeri**
Delta_tilde	-0.960	0.831
Düzeltilmiş_delta_tilde	-1.662	0.952

Homojenlik sınamasının ardından kesitler arasında bağımlılığın olup olmadığı araştırılmıştır. Bu amaç için Pesaran (2004)'ün CDLM test istatistiğinden yararlanılmıştır. Test sonuçları Tablo 41'de gösterilmiştir. Tablo 41'e göre modeli oluşturan bütün değişkenlerin CDLM test istatistiklerinin olasılık değerlerinin 0.05'ten küçük olduğu görülmektedir. Bu durumda yatay kesit bağımlılığının yokluğunu savunan sıfır hipotezi 0.01 anlamlılık düzeyinde reddedilmektedir.

Tablo 2. Pesaran (2004)'ünYatay Kesit Bağımlılığı Testi sonuçları

Değişken	CDLM Test istatistiği
gini	22.591***
yasal	27.334***
pol	23.893***
eko	22.324***
pop	37.761***
edu	33.137***
gdp	47.656***

*** %1 anlamlılık düzeyinde anlamlılığı temsil etmektedir.

Tablo 1ve Tablo 2'den elde edilen homojenlik ve yatay kesit bağımlılığı bulgularından hareketle; serilerin birim kök süreçlerini araştırma aşamasında yatay kesit bağımlılığını dikkate alan ve homojenlik varsayımına dayalı olan CIPS test istatistiği dikkate alınacaktır.

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Institutional economics and poverty. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

Regresyonu oluşturan serilere ait yapılan CIPS testi sonuçları Tablo 3'de sunulmuştur. Tablo 3'e göre kişi başına düşen gelir, eğitim endeksi, nüfus ve yasal kurumlar değişkenleri düzeyde durağan değişkenler iken, gini değişkeni ile ekonomik kurumlar ve politik kurumlar değişkenleri düzeyde birim köklü değişkenlerdir. Düzey değerlerinde durağan olmayan gini, ekonomik kurumlar ve politik kurumların birinci farkları alındıktan sonra uygulanan CIPS test istatistiği, bu serilerin birinci farklarında durağan oldukları yönünde sonuçlar vermiştir.

Dolayısıyla eğim katsayılarının tahmini aşamasında gini, ekonomik kurumlar ve politik kurumlar değişkeninin birinci farkı, kişi başına düşen gelir, eğitim endeksi, nüfus ve yasal kurumların ise düzey değerleri analize dahil edilecektir.

Tablo 3. Panel Birim Kök Testi sonuçları

Değişken	CIPS Test İstatistiği	%1	%5	%10
gini	-1.836	2.26	2.09	2.01
dgini	-2.352***	2.26	2.09	2.01
yasal	-2.119**	2.26	2.09	2.01
eko	-1.980	2.26	2.09	2.01
deko	-2.136**	2.26	2.09	2.01
pop	-2.101**	2.26	2.09	2.01
edu	-4.944***	2.26	2.09	2.01
gdp	-2.237**	2.26	2.09	2.01
pol	-0.864	2.26	2.09	2.01
dpol	-3.883***	2.26	2.09	2.01

Not: ***,**,* ilgili değişken için sırasıyla 0.01, 0.05 ve 0.10 anlamlılık düzeylerinde durağan olmadığını belirten sıfır hipotezinin reddedildiğini göstermektedir. d ise değişkenin birinci farkının alındığını temsil etmektedir. Kritik değerler, Pesaran (2007)'nin makalesindeki Tablo II(b)'den elde edilmiştir.

Birim kök analizinin ardından regresyon analizinde değişkenlerin durağan halleri kullanılmış ve analiz sonuçlarından hareketle havuzlanmış en küçük kareler (POLS) uygun bir tahmin metodu olarak seçilmiştir. Tahmin aşamasında White'ın yatay kesit kovaryans katsayısı yöntemi (White's cross-section coefficient covariance method) kullanılarak standart hatalar düzeltilmiş, her bir yatay kesitteki farklı hata varyanslarının olduğu kadar aynı zamanda olası yatay kesitler arası korelasyon sorununa da bir çözüm getirilmiştir.

Ek olarak, aynı boyuttaki değişken varyanslılığa izin vermek açısından yatay kesit ağırlıklı Genelleştirilmiş En Küçük Kareler yöntemi de eşanlı olarak kullanılmıştır. Panel veride birey etkilerini görmek için kullanılan sabit etki ve rassal etki modelleri ile parametreler tahmin edilecektir. İlk olarak bu iki modelden (sabit etki / rassal etki) hangisinin istatistiksel olarak geçerli olduğuna karar vermek gerekir. Bunun için Hausman testi uygulanmalıdır. Belirtildiği üzere Hausman Testi, sabit etkili ve rassal etkili modeller arasında bir seçim yapılması gerektiği zaman, hangi modelin tercih edilmesi gerektiğine karar verilmesinde kullanılan bir testtir (Baltagi, 2005: 66).Bu testte, sabit etkili tahmincinin tutarlı ve yansız olduğuvarsayımından hareket edilmektedir. Bu testte kullanılan hipotezler;

H_0*: Rassal Etkili Model*

H_i*: Sabit Etkili Model* şeklindedir.

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Kurumsal iktisat ve yoksulluk. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

Haussman test istatistiğinde gerçekte, sabit etkili modelin parametre tahmincileri ile rassal etkili modelin parametre tahmincileri arasındaki farkın istatistik olarak anlamlı olup olmadığı incelenmektedir (Cameron ve Trivedi, 2005:717).

Tablo 4. Haussman Testi Etki sonuçları

Test Sonucu	Chi-Sq. Statistic	Chi-Sq. d.f.	Prob.
Cross-section random	19.067657	6	0.0041

Modelin tesadüfi etki (RandomEffect) ile tahmin edilmesinin uygun olduğunu belirten Sıfır hipotezi 0.05 anlamlılık düzeyinde reddedilmektedir. Haussman test istatistiği sonuçlarına göre, modelin tahmincisi olarak Fixed Effect (sabit etki) uygun görülmektedir. Regresyon tahmin sonuçları Tablo 5'de gösterilmektedir.

Tablo 5. Havuzlanmış En Küçük Kareler (POLS) Tahmin Sonuçları

Açıklayıcı Değişkenler	**Model**			
	dLog(gini)			
Değişkenler	**Katsayı**	**St.Hata**	**t-ist. değeri**	**Olasılık Değeri**
Sabit	16.51225**	0.084	44.452	0.000
Log(gdp)	-0.728170*	0.013	-7.864	0.000
Log(yasal)	-3.93779**	0.014	5.401	0.000
dLog(eko)	3.700785**	0.005	-4.826	0.000
dLog(pol)	-0.13976***	0.027	-11.034	0.000
Log(edu)	-0.97019**	0.079	-4.471	0.000
Log(pop)	0.964542**	0.005	9.782	0.000
R-kare Değeri	0.825	**F-değeri**	130.394* (0.000)	

Not: * %1 anlamlılık düzeyinde ** %5 anlamlılık düzeyinde *** %10 anlamlılık düzeyini temsil etmektedir.

Tablo 5, açıklayıcı değişkenler olan politik - ekonomik - yasal kurumlar, kişi başına düşen gelir, eğitim seviyesi ve nüfusun, bağımlı değişken olan Gini katsayısı üzerindeki etkisini ifade eden regresyondaki eğim katsayılarını göstermektedir.

Tablo 5 'deki eğim katsayıları, birleştirilmiş verilerden elde edilen sabit etkili pooled tahmin sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre, nüfustaki %1'lik artış Gini değişkenini %0,96 artırmaktadır. Ülkelere göre eğitim endeksi Gini değişkenini %0,97 azaltmaktadır. Kişi başına düşen gelir Gini değişkenini %0,72 azaltmaktadır. Kurumsal değişkenlerden, ekonomik kurum endeksi Gini değişkenini %3,7 artırırken; yasal kurum endeksi %3,9, politik kurum endeksi % 0,13 azaltmaktadır. Modelin R^2 değeri oldukça yüksek bir değer olan 0.825 olarak tahmin edilmiş ve modelin anlamlılığını test eden F istatistiğinden, modelin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 5 'de görüleceği üzere incelenen konuda elde edilen modelin denklemi

Gini = 16,512 - 0,728gdp - 3,937yasal + 3,700eko - 0,139pol - 0,970edu + 0,964pop şeklinde yazılabilir. Bu denklem beklenti ve gerçekleşen değer olarak şu şekilde yorumlanabilir:

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Institutional economics and poverty. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

Değişkenler	**Beklenen Değer**	**Gerçekleşen Değer**
Kişi başına düşen gelir	(gdp) < 0	(gdp) < 0
Yasal Kurumlar	(yasal) <0	(yasal) < 0
Ekonomik Kurumlar	(eko) < 0	(eko) >0
Politik Kurumlar	(pol) < 0	(pol) < 0
Eğitim	(edu) < 0	(edu) < 0
Nüfus	(pop) > 0	(pop) > 0

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere analizde kullanılan değişkenlerden ekonomik kurumlar dışında kalan; kişi basına düsen gelir, yasal kurumlar, politik kurumlar, nüfus ve eğitim Gini katsayısını tersi yönde etkileyerek yoksulluğu azaltmaktadırlar. Bir diğer ifade ile ekonomik kurum değişkeni dışındaki değişkenler Gini katsayısı üzerinde beklenen etkiyi (katsayıyı azaltıcı yönde) ortaya çıkarmaktadırlar. Analiz bulgularından hareketle, politik ve yasal kurumlar ile eğitim ve kişi basına düşen gelir seviyesinin, ülkelerin gelir dağılımı adaletsizlikleri ile mücadelesinde etkili araçlar olabilecekleri sonucuna ulaşılmıştır. Bir ülkede kişi basına düsen gelir, eğitim seviyesi, politik ve yasal kurumların etkinliği arttıkça, yoksulluk oranında bir azalma meydana gelir. Bunun yanında nüfus miktarındaki artış ve ekonomik kurumlar yoksulluğu artıran unsurlar olarak gözükmektedir.

Seçili ülkeler için yapılan çalışmada kişi başına düşen gelir ile yoksulluk arasındaki ilişki negatif işaretlidir (-0,728). Bunun anlamı, kişi basına düsen gelir %1 arttıkça yoksulluk 0,7 oranında azalacaktır. Bu husus hem teorik olarak literatür ile hem de bu analizdeki öngörümüz ile örtüşmektedir.

Ekonomik kurumlar ile yoksulluk arasındaki ilişki pozitif yönlü olarak bulunmuştur (+3,70). Bu bulgudan hareketle, ekonomik kurumlarında %1'lik iyileşme yoksulluğu % 3,70 oranında artırdığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonuç teorik öngörümüzle uyuşmamaktadır. Bunun bir nedeni olarak, ekonomik kurum endeksini oluşturan öğelerin ekonomik özgürlükler ve girişim özgürlüğü gibi konulara odaklanmış olması gösterilebilir. Ekonomik özgürlükler arttıkça yoksulluğun artacağı konusunda elde bir çalışma olmamasına karsın, ekonomik özgürlüklerin refah artısı sağlayacağına ilişkin çeşitli raporlar bulunmaktadır (EFW 2015). Ekonomik özgürlüklerin ancak iyi yerleşmiş kapitalist ekonomilerde zenginlik ortaya çıkaracağına dair çalışmalar da mevcuttur (Acemoglu ve Robinson: 2013, Özdan: 2015). Ancak analizimizdeki ülkeler için ekonomik kurumların yoksulluğu artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Politik kurumlar ile yoksulluk arasında negatif yönlü bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir (-0,139). Politik kurumlardaki %1'lik bir iyileşme bir iyileşme yoksulluğu %0,139 azaltacaktır. Bu sonuç, teorik olarak ifade edilen, politik kurumların aldığı kararlarda yoksulluğu merkezine alacak yöntemleri benimsemesi ön görüsüyle uyuşmaktadır.

Analiz sonucunda yasal kurumların yoksulluğu negatif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (-3,937). Buna göre, yasal kurumlar endeksindeki %1'lik iyileşme yoksulluğu %3,937 azaltacaktır. Bu negatif ilişkinin varlığı tüm toplumu kapsayıcı yasal kurumların varlığı ve etkin islemesi sayesinde yoksulluğun azalacağı öngörüsü ile uyuşmaktadır.

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Eğitim ile yoksulluk arasındaki negatif yönlü ilişkinin varlığı tespit edilmiştir (-0,970). Bu bulgu, eğitimde meydana gelecek %1'lik iyileşme yoksulluğu %0,970 azaltacaktır. Eğitimin yoksulluğu azaltmada önemli bir etken olduğu öngörüsüne uymaktadır. Bu bağlamda eğitimi iyileştirmeye yönelik politikalar aynı zamanda yoksulluğu azaltmaya da yardımcı olacaktır.

Nüfusun artması ile yoksulluk arasında doğru yönlü bir ilişki vardır (+0,964). Buna göre nüfustaki %1'lik artış, yoksulluğu %0,964 artırır. Nüfusu fazla olan ülkelerde yoksulluğun daha fazla olduğu öngörüsüyle bağdaşan bu sonuca göre, nüfusun artması sonucu ortaya çıkan kaynakların yetersizliği ve gelirin daha küçük dilimler halinde bölüşülmek zorunda olması sorunları yoksulluğu artırmaktadır.

5. Sonuç

Bu çalışma kurumsal etkileşim süreçlerinin, ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarda etkili olduğu öngörüsünden hareketle, günümüz toplumlarını tehdit eden yoksulluk sorununa karsı fikir geliştirmeyi amaçlamaktadır. Hem yoksulluk sorununun karmaşık doğası, hem de kurum kavramının kapsadığı alanın kesin çizgilerinin olmayışı nedeniyle, yoksulluk ve kurumlar arasındaki bağdaştırma çok fazla değişkeni içermektedir. Çalışma yoksulluk ve kurumlar arasındaki ilişkinin varlığından söz etmekte ve çözüm önerilerinde bu ilişkinin doğru değerlendirilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır. Yoksulluğa karsı ekonomik ve politik önlemlerin alınması, güçlü bir yönetimin varlığına ihtiyaç duymaktadır. Bunların yanında tüm bu değişimlere cevap verebilecek kapsayıcı yasaların varlığı ile yoksulluk sorunu en aza indirilecektir.

Kurumlar ve kurumsal yapı, başka bir deyişle toplumun yasama ve üretme biçimi, farklı ülkelerde farklı şekillerde olageldiğinden, yoksulluk, eşitsizlik ve gelir dağılımı problemleri farklı şiddetlerde ortaya çıkar. Bu çalışma, kapitalist üretim ve yasam biçiminin kendi içerisinde yoksulluk ve eşitsizlik ortaya çıkardığı kabulünün ardından, bunu çözebilmenin en önemli yolunun kurumsal yapıyı değiştirmekten geçtiğini savunmaktadır. Kurumların, yoksulluğu çözmeyi merkeze alacak şekilde bir değişimden geçmesi şarttır. İnsanların kurumsal yapıyı ve kurumsal yapının insan davranışlarını değiştirdiği düşünüldüğünde, yoksulluk sorununun çözümü mücadelesi sadaka, yardım ya da muhtaçlık kavramlarından uzaklaştırılarak, soruna kurumsal bir boyut kazandırılması gereklidir. Hiçbir vatandasın, bir başka vatandasın yardımına ihtiyacı olmadan, yaşamını insani koşullarda sürdürebildiğinde, kurumsal yapı yoksulları tümüyle kapsamış olacaktır.

Kaynakça

Acemoğlu, D. ve Johnson, S. ve Robinson, J. (2004). Instıtutıons As The Fundamental Cause Of Long-Run Growth. Natıonal Bureau Of Economıc Research Working Paper 10481, ss.386-414, Erişim: http://www.nber.org/papers/w10481, Erişim tarihi: 10.01.2016.

Acemoğlu, D. ve Robinson, J. (2010). The Role of Institutions in Growth and Development. Review of Economics and Institutions, Vol. 1, No. 2, ss.1-38, Erişim: http://www.rei.unipg.it/rei/article/view/14/22, Erişim tarihi:10.01.2016.

Aktan, C.C. (2006). Kurumsal İktisat, Kurallar, Kurumlar ve Ekonomik Gelişme. Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, Yayın no:194, Ankara.

Arıca, F. (2014). Türkiye'nin Dış Ticaret Potansiyelinin Genişletilmiş Linder Hipotezi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Bir Panel Data Analizi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Doktora Tezi.

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Artan, S. ve Hayaloğlu, P. (2014). Kurumsal Yapı ve İktisadi Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği. Sosyoekonomi Dergisi, Sayı: 2, ss.347-367, Erişim: http://www.sosyoekonomi.org/140216.pdf, Erişim tarihi: 12.02.2016.

Avellaneda, S. D. (2006). Good Governance, Institutions and Economic Development: Beyond the Conventional Wisdom. Paper to be presented at the Forum de Recerca, Departament de Ciencies Politiques Socials, Universitat Pompeu Fabra, ss. 195 - 224, Erişim: http://www.upf.edu/dcpis/_pdf/sdellepiane.pdf, Erişim tarihi: 10.01.2016.

Aytun, C. ve Akın, C.S. (2014). Kurumsal Kalite ve Ekonomik Büyüme: Panel Nedensellik Analizi. Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt:18, Sayı:1,ss. 89-100, Erişim: http://idari.cu.edu.tr/dergi/2014/Aytun.2014.1.pdf, Erişim tarihi: 12.02.2016.

Baltagi, Badi H. (2005). Econometric Analysis of Panel Data. Third Edition, John Wiley and Sons Inc, England.

Beşkaya, A. ve Manan, Ö. (2009). Ekonomik Özgürlükler ve Demokrasi İle Ekonomik Performans Arasındaki İlişkinin Zaman Serileri İle Analizi: Türkiye Örneği. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 5/10, ss.147-198, http://www.ijmeb.org/index.php/zkesbe/article/viewFile/198, 12.02.2016.

Biber, A. E. (2010). İktisadi Büyümede Kurumsal Faktörler ve Kurumsal Değişim. Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 19, ss.1-24, Erişim: http://www.akademikbakis.org/eskisite/19/05.pdf, Erişim tarihi:12.02.2016.

Boyer, R. (2008). Growth Strategies and Poverty Reduction The Institutional Complementarity Hypothesis. UNRISD Flagship Report: Combating Poverty, ss 1.-50 http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/search/DOpenDocument, Erişim tarihi:11.02.2016.

Burchi, F. ve Tridico, P. (2010). Instıtutıons, Famıne And Inequalıty. Collana Del Dıpartmento Dı Economia Working Paper No. 121, ss. 1-45 http://www.diegdi.de/uploads/media/WP121.pdf, Erişim tarihi: 11.02.2016.

Cameron, C. A. ve Trivedi, P. K. (2005). Microeconometrics: Methods and Applications. Cambridge UniversityPress, New York.

Chang, H.J. (2005). Understanding the Relationship between Institutions and Economic Development - Some Key Theoretical Issues. WIDER Jubilee Conference,Erişim:http://www.wider.unu.edu/publications/workingpapers/discussionpapers/2006/en_GB/dp2006-05/, Erişim tarihi: 09.01.2016.

Chang, H.J. (2011). Reply To The Comments On Institutions And Economic Development: Theory, Policy and History. Journal of Institutional Economics, Erişim:http://hajoonchang.net/wpcontent/uploads/2011/01/JOIEinstitutionsanddevelopmentreply.pdf, Erişimtarihi: 10.01.2016.

Choı, I. (2001). Unit Root Tests for Panel Data. Journal of International Money and Finance, 20, 249–272.

Doğan, Z. ve Kurt, Ü. (2016). Yeni Kurumsal İktisadın Dalları. Journal Life of Economics, Sayı 7, ss. 115-130, http://www.jlecon.com/Makaleler/1395085227, 14.03.2016.

Economic Freedom of World (EFW) (2015). Issues Poverty. http://www.economicfreedom.org/issues/poverty/, 05 Haziran 2015.

Erlat, H. ve Özdemir, F. (2005). Panel Approaches to Investigating the Persistence in Turkish Real Exchange Rates. WorkingPaper, Department of Economics, Middle East Technical University.

García-Quero, F. ve Castellano, F. L. (2011). Other Institutionalism For Development Studies. Real-World Economics Review, İssue No.58, Erişim: http://www.paecon.net/PAEReview/issue58/GarciaCastellano58.pdf, 10.01.2016.

Glaeser, E.L. ve La Porta, R. ve Lopez-De-Silanes, F. ve Shleifer, A. (2004). Do Instıtutıons Cause Growth. Natıonal Bureau Of Economıc Research Working Paper 10568, Erişim: http://www.nber.org/papers/w10568, Erişim tarihi: 10.01.2016.

Gökalp, M.F. ve Baldemir, E. (2006). Kurumsal Yapı ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:8 Sayı:1, Erişim:http://www.sbe.deu.edu.tr/dergi/Cilt8.Sayi1/8.1%20gokalpbaldemir.pdf, Erişim tarihi: 12.02.2016.

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Güloğlu, B. ve İspir, S. (2008). Yeni Gelişmeler Işığında Türkiye'de Satın Alma Gücü Paritesi Hipotezinin Panel Birim Kök Sınaması, içinde, Makro Ekonomik Zaman Serileri Analizi, Eşbütünleşme ve Modelleme Yöntemleri, DEU Yayınları, İzmir.

Hadrı, K. (2000). Testing for Stationarity in Heterogeneous Panels. Econometrics Journal, Cilt 3: 148-161.

Hodgson G. M. (1995). The Evolution of Evolutionary Economics. Scottish Journal of Political Economy, Vol. 42, Published by Blackwell Publishers www.wileyonline.com/hodgson, Erişim tarihi:14.03.2016.

Hodgson, G.M. (2000). What The Essence of Institutional Economics. Journal of Economic Issues, Vol. 34, No. 2, pp. 317-329, Erişim: http://www.jstor.org/stable/4227559, Erişim tarihi:26.02.016.

Hsıao, C. (2003). Analysis Of Panel Data, Cambridge: Cambridge University Press.

Im, K.S ve Pesaran, M. ve Hashem, I. ve Yongcheol S. (2003). Testing for Unit Roots in Heterogeneous Panels. Journal of Econometrics, 115: 53-74, 2003.

Karakayalı, H. ve Yanıkkaya, H. (2006). Kurumsal Faktörlerin Ekonomik Büyümeye Etkileri. Kurumsal İktisat, Kurallar, Kurumlar ve Ekonomik Gelişme içinde, Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, Yayın no:194, Ankara.

Kuncıc, A. (2003). Institutional Quality Dataset. YES Presentation, Erişim: https://sites.google.com/site/aljazkuncic/research, Erişim: 21.02.2016.

Lal, D. (1998). Institutional Development and EconomicGrowth. University of California Working Paper No. 782, Erişim: http://www.econ.ucla.edu/workingpapers/wp782.pdf, Erişim tarihi: 10.01.2016.

Levin, A. ve Lın, C.F. ve James, C.S.C. (2002). Unit Root Tests in Panel Data: Asymptotic and Finite-SampleProperties. Journal of Econometrics 108: 1-24.

Levin, A. ve Lın, C.F. (1992). Unit Root Test in Panel Data: Asymptotic and Finite-Sample Properties. Department of Economics, University of California at San Diego, Discussion Paper, 92-93.

Levin, A. ve Lın, C.F. (1993). Unit Root Test in Panel Data: New Results. Department of Economics, University of California at San Diego, DiscussionPaper, 93 (56).

Maddala, G. ve Wu, S. A (1999). Comparative Study of Unit Root Tests and a New Simple Test. Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 61, 631-652.

Mılo, M.S. (2007). Integrated Financial Supervision: An Institutional Perspective for the Philippines. ADB Institute Discussion Paper No. 81, Erişim: http://www.adbi.org/files/dp81.integrated.financial.supervision.pdf, Erişim tarihi:10.01.2016.

North, D.C. (1990). Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge University Press, Cambridge.

North, D.C. (1992). The New Instıtutıonal Economıcs And Development. Washington University Working Paper, No.2, Erişim:http: //www.sciencedirect.com/science/article/pii/0305750X89900752, Erişim tarihi:10.01.2016.

Özdan, V. (2015). Ekonomik Özgürlük ve Ötesi http://t24.com.tr/yazarlar/vedatozdan/2015ekonomikozgurlukendeksinde-urdunden-32-sirageridеyiz,11552.

Pesaran, M. H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panele. Cambridge Working Papers in Economics, No 435, University of Cambridge.

Pesaran, M. H.ve Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity İn Large Panel., Journal of Econometrics, 142: 50–93.

Sasaoka, Y. (2005). Institution Building for Poverty Reductionand Local Governance: The Cases of Tanzania, Ethiopia and Kenya. National Graduate Institute for Policy Studies No.13, Erişim: http://www.grips.ac.jp/forum-e/pdf_e02/DP13.pdf, Erişim tarihi: 15.02.2016.

World Bank (2013). Evidence-Based Policy, Institutional Change and Poverty Impact. World Bank Institute Capacity Development and Results, Erişim: http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupalacquia/wbi/EvidenceBase%.pdf, Erişim tarihi: 15.02.2016.

Yıldırım, S. (2010). Kurumların Dinamik Yapısının Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisinin Analizi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 3, Erişim: https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/257, Erişim tarihi: 12.02.2016.

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Institutional economics and poverty. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

EKLER

EK 1: Ekonomik, Politik ve Yasal Kurum Endeksi Bileşenleri / Oluşturulan Endeksler (Kuncic, 2013)

Institutional group and measure	Source	Code
Legal institutions		
Index of Economic Freedom: Property rights	The Heritage Foundation and WSJ	L1
Freedom of the Press: Legal Environment*	Freedom House	L2
Freedom in the World: Civil Liberties*	Freedom House	L3
EFW Index: Judicial independence	Fraser Institute	L4
EFW Index: Impartial courts	Fraser Institute	L5
EFW Index: Protection of property rights	Fraser Institute	L6
Law and order	ICRG	L7
Religion in Politics	ICRG	L8
Rule of Law	WB WGI	L9
Political institutions		
Freedom of the Press: Political Environment*	Freedom House	P1
Freedom in the World: Political Rights*	Freedom House	P2
Institutionalized Democracy - Institutionalized Autocracy	Polity IV	P3
Checks and balances	WB DPI	P4
Democratic accountability	ICRG	P5
Corruption	ICRG	P6
Bureaucratic quality	ICRG	P7
Internal conflict	ICRG	P8
Military in politics	ICRG	P9
Control of Corruption	WB WGI	P10
Corruption perceptions index	Transparency international	P11
Political terror scale*	Political terror scale	P12
Economic institutions		
Index of Economic Freedom: Financial Freedom	The Heritage Foundation and WSJ	E1
Index of Economic Freedom: Business freedom	The Heritage Foundation and WSJ	E2
Regulatory Quality	WB WGI	E3
Freedom of the Press: Economic Environment*	Freedom House	E4
EFW Index: Freedom to own foreign currency bank accounts	Fraser Institute	E5
EFW Index: Regulation of Credit, Labor, and Business: Credit market regulations	Fraser Institute	E6
EFW Index: Regulation of Credit, Labor, and Business: Labor market regulations	Fraser Institute	E7
EFW Index: Regulation of Credit, Labor, and Business: Business Regulations	Fraser Institute	E8
EFW Index: Foreign ownership/investment restrictions	Fraser Institute	E9
EFW Index: Capital controls	Fraser Institute	E10
Investment profile	ICRG	E11

* Scale is inverse, a higher number implies lower quality.

EK 2: Analizde Kullanılan Ülkeler

Arnavutluk	Kolombiya	Almanya	Ürdün	Paraguay
Arjantin	Kosta Rika	Yunanistan	Kenya	Filipinler
Bangladeş	Danimarka	Honduras	Madagaskar	Polonya
Belçika	Dominik	Macaristan	Malezya	Romanya
Bolivya	Ekvator	Hindistan	Meksika	Rusya
Brezilya	Mısır	Endonezya	Hollanda	Güney Afrika
Bulgaristan	El Salvador	İrlanda	Nijerya	İspanya
Kanada	Estonya	İsrail	Norveç	İsveç
Şili	Finlandiya	İtalya	Pakistan	Tayland
Çin	Fransa	Jamaika	Panama	Tunus
Türkiye	Uganda	Birleşik Krallık	Amerika B.D.	Uruguay

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Kurumsal iktisat ve yoksulluk. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

Extended abstract in English

The new Institutional economics, in essence, states that the role of institutions in the economy shouldn't be ignored. Since this role requires an interdisciplinary study, many new views and areas have been identified at the origin of the new institutional economics. The most important thesis that individuates the new institutional economy is the use of concepts in the economy, such as transaction costs, limited rationality, property rights, incomplete contracts and opportunism by elasticating the assumptions in the neoclassical economics such as full information, zero transaction cost, full rationality, bilateral full information. All of these economical changes have been made through social and economic institutions.

Many researchers have found that effective working institutions have a positive impact on the economic growth of countries. The impact of effective functioning institutions on poverty has indirectly been addressed in these studies.

As to whether the organizational structure explains poverty, researchers have preferred to seek a response on the basis of countries' growth and development problems. While determining the relationship between institutional capacity and growth; as well as many variables were used, following variables were emphasized in general: the predominance of law, the existence of democracy, educational level, health care and expenditures, illegality associated variables, political stability and political trust variables, variables of market mechanism.

Observational studies of institutional capacity and growth have been pioneers in explaining a question of whether there is a relationship between institutional structure and poverty. In this respect, the relationship between institutional structure and poverty has been explained in this study, and whether institutions affect relative poverty has been estimated by the econometric method.

In the study, an answer will be seeked for the questions such as whether the institutional structure is effective or not in explaining poverty, and the extent to which it is effective. Since each country has a distinctive poverty criterion, the Gini coefficient (Gini) was selected as a dependent variable for a more universal definition. The Gini coefficient was preferred since it indicates whether income distribution is improved or not, in other words, whether there is a improvement for the poor. The first variable used to describe organizational structure in the establishment of the relationship between poverty and organizational structure is the political institution index (pol). The second explanatory variable is the index of the economic institution (eco). The third explanatory variable is the legal institutional index (legal). These indices were obtained from the political, economic and legal institutional index, established by Fraser Institute and World Bank organizations. The fourth explanatory variable is gross national product per capita (gdp). The variable of gross national product was reached from the World Bank's data bank, and dollar-based annual measurement was taken as a basis. The fifth explanatory variable is the population size (pop). The population sizes of the countries were obtained from the World Bank's data bank. The sixth explanatory variable is the educational index obtained from Human Development Reports (edu). With this data set, the analysis was carried out for the 55 countries selected, between the years 2000 and 2010.

The panel data analysis method, which has many advantages compared to other techniques, has been preferred in the study. The most important advantage of this analysis is that it is based on the creation of a data set with both time and cross-sectional dimensions by combining time

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939

Doğan Çalışkan, Z. (2016). Institutional economics and poverty. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (4), 1171-1187.

series and cross section series. The regression defined in the study was estimated by PooledLeastSquares method and the tests related with these estimations were performed through E-views 8 and Gauss 6.0 packet programs.

Before performing the regression analysis, the homogeneity test allowing testing whether the slope coefficients are homogeneous or heterogeneous for each country, and cross section dependency test, through which the presence of dependency between cross sections is tested were carried out. According to the results of these two tests, the generation level of the unit root tests in which the series will be tested in respect of whether they carry a unit root was decided. Subsequent to Hausman effect statistic, the regression equation was estimated by the pooled least squares method.

In the analysis, the variables other than the variable of the economic institution reveals the anticipated effect on the Gini coefficient (in the direction of decreasing coefficient). With reference to the findings of the analysis, it has been concluded that political and legal institutions, educational level and income per capita could be effective instruments to struggle with injustice in the income distribution of countries. With increasing of income per capita, educational level, and effectiveness of political and legal institutions in a country, the rate of poverty decreases. Besides, the increase in population and economic institutions are seen as factors increasing poverty.

This study aims to develop ideas for the problem of poverty that threatens today's societies; with reference to that institutional interaction processes are influential in economic, social and political fields. Because of the complex nature of the problem of poverty and the lack of clear lines of the scope of the concept of the institution, the harmonisation between poverty and institutions comprises many variables. The study makes a mention of the existence of the relationship between poverty and institutions, and emphasizes that this relationship should be properly considered in the solution suggestions. Taking economic and political measures against poverty requires the presence of a strong government. Besides, the existence of comprehensive laws that can respond to all these changes will minimize the problem of poverty.

As institutions and institutional structure, in other words, legislation and production manner of societies occurs in different forms in different countries, problems of poverty, inequality and income distribution arise at different intensities. As well as this study recognize that the capitalist production and lifestyle manifest poverty and inequality in itself, it also claims that the most important way to solve this is to change the institutional structure. It is imperative for institutions to go into a change so as to center solving poverty on.

Copyright © 2015 by IJSSER
ISSN: 2149-5939